

Проф. Йонаган Петровський-Штерн
 Північно-Західний університет, Іллінойс
yps@northwestern.edu

Програма курсу

Євреї у Східній Європі, 1772-1990
 (з особливим розглядом українсько-єврейських стосунків)

Літня школа

"Єврейська історія та багатоетнічне минуле:
 дискусії та підходи до вивчення суспільства, культури та спадщини у
 Центральній та Східній Європі"
 14 липня – 8 серпня 2014 р.
 Центр міської історії, Львів (Україна)



Цей курс охоплює період, що починається від поділів Польщі, містить Російську та Габсбурзьку Імперії, Радянський Союз та міжвоєнну Польщу. Учасники ознайомляться з геополітичними наслідками експансій Росії на захід та Австрії – на схід, і серед інших широких тем, розглядатимуть: унікальне східноєвропейське єврейське середовище, яким був штетль; хасидизм – народжений в Україні популярний рух релігійного ентузіазму; взаємодію між сіоністами та українськими націоналістами в Галичині; розвиток українізації та їдишезації (або ж українського та єврейського варіантів коренізації) у 20-их рр. ХХ ст. і становище євреїв у Польщі у цей самий період; Голокост та його наслідки; українців та євреїв у дисидентському русі; єврейсько-український мистецький та літературний авангард, та єврейсько-польську історичну науку. Цей курс навчатиме учасників критичних вмій, таких як контекстуалізація та аналіз первинних джерел, що дозволить їм бачити далі за конкуруючі національні наративи. Учасники

познайомляться з різними способами інтеграції єврейських питань до загальної східноєвропейської історії, а також історії Східної Європи (зокрема України) – в ширший європейський контекст.

Курс поєднує мультимедійні презентації, глибоке вивчення документів та інтерактивні дискусії в аудиторії. Оцінка студентів ґрунтуватиметься на **двох** двосторінкових відгуках (вимоги до них і зразки таких відгуків буде подано окремо), активній **участі** в дискусіях, а також **підсумковому іспиті**, що матиме форму стислих есе-відповідей на п'ять запитань.

Викладач:

Йоханан Петровський-Штерн – професор єврейських студій на факультеті історії Північно-західного університету (Чикаго/Еванстон), викладач НУ Центру єврейських та ізраїльських студій. Він отримав численні гранти та стипендії, серед яких нагорода НУ за викладацькі досягнення (NU Distinguished Teaching Award). Почесний доктор Національного Університету “Кієво-могилянська академія,” стипендіат Гарвардського Інституту Українських Студій і почесний гостьовий професор Українського Вільного Університету в Мюнхені. Професор Петровський-Штерн є автором чотирьох книжок: *Jews in the Russian Army, 1827-1917: Drafted into Modernity* (2008), *The Anti-Imperial Choice* (American Association of Ukrainian Studies Book Award, 2009), *Lenin’s Jewish Question* (2010) та *The Golden Age Shtetl: a New History of Jewish Life in East Europe* (2014). Йоханан Петровський-Штерн викладав у різних університетах в Ізраїлі, Польщі, США, Австрії та Україні. Серед цих університетів – зокрема Кієво-могилянська Академія та Гарвард.

Матеріали для читання:

Прочитання усіх заданих матеріалів є обов’язком учасників школи. Матеріали буде надіслані учасникам за півтори місяці до його початку. З огляду на інтенсивний розклад занять, викладач наполегливо рекомендує прочитати усі завдані статті та розділи книг ще до початку курсу.

Вимоги:

Стислі пропозиції щодо відгуків можна подати в будь-який час від 15 липня до 1 серпня 2014 р. Структуру і тему заключної роботи курсу слід затвердити з викладачем, який буде доступний в режимі онлайн цілодобово протягом шістьох днів на тиждень. Оцінка за курс складатиметься із оцінювання:

- участі в заняттях (30%)
- двох письмових відгуків (30%)
- заклучної роботи (40%)

Лекції міститимуть інтерактивні дискусії. Письмові відгуки повинні ґрунтуватися на одній (максимум двох) статтях або розділах з книг. Посилання та бібліографії у відгуках повинні відповідати стандартам CMS-16 (Chicago Manual of Style, 16th edition). Студентам слід знати, що усі здані роботи буде опрацьовано з допомогою антиплагіатної електронної бази даних “Safe Assignment.” Роботи слід подавати в електронному форматі (приймаються лише документи **.doc**) на і-мейл викладача, до завершення терміну задачі (завчасне подання робіт вітається).

Заняття перше

Понеділок, 14 липня 2014

Польські просвітники та євреї: радикальні реформи

Література:

Polonsky, *Jews in Poland and Russia*, 2:

Заняття друге

Вівторок, 15 липня 2014

Хасидизм: юдейський рух релігійного відродження

Література:

Assaf, Dan, "Hasidism," in *The YIVO*

Encyclopedia of Jews in East Europe, 659-672

http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Hasidism/Historical_Overview

http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Hasidism/Teachings_and_Literature

Заняття третє

Середа, 16 липня 2014

Поділи Польщі та поява російських, польських та австрійських євреїв

Література:

YPS, "Russia discovers its Shtetl," in his

The Golden Age Shtetl, 29-56*

Заняття четверте

Четвер, 17 липня 2014

Йосиф II, Микола I та їх "реформування євреїв": порівняння

Література:

YPS, "Evrei i armiiia," in *Istoriia evreiskogo naroda*

v Rossii, 2: 66-85*

Заняття п'яте

Понеділок, 21 липня 2014

Піднесення єврейської інтелігенції в Габсбурзькій та Російській Імперіях

Література:

Klier, "Sion-Osnova Controversy," in his

*Imperial Russia's Jewish Question**

Заняття шосте

Вівторок, 22 липня 2014

Криза лібералізму і творення єврейського діаспорного націоналізму: Російська та Габсбурзька Імперії

Література:

Shanes, YPS, "An unlikely alliance," 483-505*

Заняття сьоме

Середа, 23 липня 2014

Єврейська міграція, 1870-1920-ті рр.

Література:

Lederhendler, *Jewish Immigrants and American*

Capitalism, 1-37*

Заняття восьме

Четвер, 24 липня 2014

Євреї-пролетарі у російських революціях

Література: Mendelsohn, *Class Struggle in the Pale*, 82-103*

Термін здачі першого письмового відгуку

Четвер, 24 липня 2014

Заняття дев'яте

Понеділок, 28 липня 2014

Справа Бейліса і російський антисемітизм

Література: Loewe, "Anti-Semitism at the Close of the Czarist Era," in *Hostages of Modernization*, 1188-1207*
Rogger, "The Beilis Case," in *Hostages of Modernization*, 1257-1273*

Заняття десяте

Вівторок, 29 липня 2014

Євреї та українці в революційні роки

Readings: Abramson, *Prayer for the Government*, 109-140*

Заняття одинадцять

Середа, 30 липня 2014

Євреї та українці в часи НЕПу та націонал-комунізму versus євреї в польській Галичині

Література: Dekel-Chen, "Farming the Red Land," 96-130*

Заняття дванадцять

Четвер, 31 липня 2014

Голокост і його вплив на повоєнну Україну

Література: Lowy, Brandon, *The Shoah in the Ukraine*,
Фільм: "Дамский портной"

Термін здачі другого письмового відгуку

Четвер, 31 липня 2014

Заняття тринадцять

Понеділок, 4 серпня 2014

Безродні космополіти: комунізм та расизм

Література: Roi, "Anticosmopolitan Campaign;" Brent, "Doctors' Plot," in *The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, 1: 51-52 and 1: 412-414*
YPS, "Klei dlia pozvonkov," in his *Evreiskii vopros Leninu*, 157-204*

Заняття чотирнадцять

Вівторок, 5 серпня 2014

Життя і доля Василя Гроссмана

Література: Гроссман, *Все течет*, 184-219*

Фільм: “Коммисар”

Заняття п’ятнадцяте

Середа, 6 серпня 2014

Українське та єврейське інакодумство і постання національно-демократичної свідомості

Вторинні джерела: YPS, “Jews in Ukrainian Thought: Between the 1940s and the 1990s,” 231-270*

Заняття шістнадцяте

Четвер, 7 серпня 2014

Єврейське культурне відродження – кінець Номо Sovieticus?

Читання: YPS, “The Revival of Academic Studies of Judaica in Independent Ukraine,” in *Jewish Life after the USSR*, 152-172.

ЗАКЛЮЧНИЙ ІСПИТ:

7 серпня 2014

ОЦІНКИ:

7 серпня 2014 (15:00)

Вибрані вторинні джерела для курсу *ЄВРЕЇ У СХІДНІЙ ЄВРОПІ, 1772-1990-ті*

- Abramson, Henry. *A Prayer for the Government: Ukrainians and Jews in the Revolutionary Times, 1917—1920* (Harvard University Press, 1999).
- Assaf, David. *The Regal Way: the life and times of Rabbi Israel of Ruzhin* (Stanford: Stanford University Press, 2002).
- Aster, Howard, and Potichnyj, Peter. *Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective*. (Alberta: Canadian Institute for Ukrainian Studies, 1990).
- Brandon, Ray, and Lowy, Wendy, eds. *Shoah in Ukraine: history, testimony, memorialization* (Bloomington: Indiana University Press, 2008)
- Janusz Bardach, *Surviving Freedom: After the Gulag* (Berkeley: University of California Press, 2003).
- Petrus Buwalda, *They Did Not Dwell Alone: Jewish emigration from the Soviet Union, 1967—1990* (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999).
- Dekel-Chen, Jonathan. *Farming the Red Land: Jewish Agricultural Colonization and Local Soviet Power, 1924-1941* (New Haven: Yale University Press, 2005).
- Frankl, Jonathan, *Prophecy and Politics*
- Garrard, John and Carol. *The Bones of Berdichev: the Life and fate of Vasily Grossman* (New York: The Free Press, 1996).
- Gitelman, Zvi. *Jewish Nationality and Soviet Politics: The Jewish Section of the CPSU, 1917—1930* (Princeton: Princeton University Press, 1972).
- Heschel, Abraham Yehoshua. “*The Eastern European Era in Jewish History*,” *Studies in Modern Jewish Social History*. Ed. by Joshua Fishman (KTAV Publishing House, 1972), 3-23.

- Himka, John-Paul. *Ukrainians Jews, and the Holocaust: divergent memoirs* (Saskatoon: Heritage, 2009).
- Hundert, Gershon, ed. *The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe* (New Haven: Yale University Press, 2008). Available on the Internet: <http://www.yivoencyclopedia.org/>
- Katz, Dovid. *Words on Fire: the unfinished story of Yiddish* (NY: Basic Books, 2004).
- Khanin, Zeev. *Documents on Ukrainian Jewish Identity and Emigration* (London: Frank Cass, 2003).
- Mendelsohn, Ezra. *Class Struggle in the Pale: the Formative Years of the Jewish Workers' Movement in Tsarist Russia* (Cambridge: Cambridge University Press, 1970).
- Meir, Nathan. *Kiev: a Jewish metropolis* (Bloomington: Indiana University Press, 2009).
- Miron, Dan. *The Image of the Shtetl and Other Studies of Modern Jewish Literary Imagination* (Syracuse: Syracuse University Press, 2000).
- Moss, Kenneth. *Jewish Renaissance in the Russian Revolution* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2009).
- Nathans, Benjamin. *Beyond the Pale: the Jewish encounter with Late Imperial Russia* (Berkeley: University of California Press, 2002).
- Polonsky, Antony. *Jews in Poland and Russia. 3 vols.* (Oxford and Portland: Littman Library, 2010-2011).
- Polonsky, Antony, ed. *POLIN: Journal in Polish-Jewish Studies*, ed. by Antony Polonsky, nos. 1-26 (1991-2013) (Oxford and Portland, OR.: Littman Library of Jewish Civilization).
- Rosman, Murray (Moshe). *Founder of Hasidism: a Quest for the Historical Ba'al Shem Tov* (Berkeley: California University Press, 1996).
- Redlich, Simon. *Together and Apart in Brzezany: Poles, Jews, and Ukrainians, 1917-1945* (Bloomington: Indiana University Press, 2002).
- Rubenstein, Joshua. *Stalin's Secret Pogrom: The Postwar Inquisition of the Jewish Anti-Fascist Committee* (New Haven: Yale University Press, 2001).
- Rudnytsky, Ivan L. *Essays in Modern Ukrainian History* (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, 1987).
- Sicher, Efraim. *Jews in Russian Literature After the October Revolution: Writers and Artists between Hope and Apostasy* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995).
- Shneer, David. *Yiddish and the Creation of Soviet Jewish Culture, 1918—1930* (Cambridge University Press, 2003).
- Shternshis, Anna. *Soviet and Kosher: Jewish popular Culture in the Soviet Union, 1923-1939* (Bloomington: Indiana University Press, 2006).
- Jeffrey Veidlinger, *The Moscow State Yiddish Theater: Jewish Culture on the Soviet Stage* (Bloomington: Indiana University Press, 2000).

Вибрані публікації Йонагана Петровського-Штерна щодо євреїв в Україні:

КНИГИ

- The Golden Age Shtetl: a New History of Jewish Life in East Europe* (Princeton: Princeton University Press, 2014), in press.
- POLIN: Jews and Ukrainians*, vol. 26 (Oxford and Portland: Littman Library of Jewish Civilization, 2013), co-edited with Antony Polonsky.
- The Anti-Imperial Choice: the Making of the Ukrainian Jew* (New Haven: Yale University Press, 2009).

СТАТТІ І РОЗДІЛИ КНИГ

- “In Search of a Lost People: Jews in Present-Day Ukrainian Historiography,” *East European Jewish Affairs*, no. 1 (2003): 67-82.
- “The Revival of Academic Studies of Judaica in Independent Ukraine,” a book chapter in *Jewish*

- Life after the USSR: A Community in Transition*, ed. by Zvi Gitelman, Marshall Goldman, (Bloomington: Indiana University Press, 2003), 152-172.
- “До єврейсько-українського діалогу: Роман Рахманний,” *Єзуець*, ч. 14 (2004), 353-362.
- “Jews in Ukrainian Thought: Between the 1940s and the 1990s,” *The Ukrainian Quarterly* vol. LX, nos. 3-4 (Fall-Winter 2004): 231-270.
- “The Drama of Berdichev: Levy Yitshak and His Town,” *POLIN*, no. 17 (2004), 83-95.
- “Ukraine-Jewish Culture” in *Encyclopedia of Modern Jewish Culture*, ed. by Glenda Abramson. 2 vols. (London and New York: RoutledgeCurzon, 2005), 2: 915-921.
- “Russian Legislation and Jewish Self-Governing Institutions: the case of Kamenets-Podol’sk,” essay, and “The Minute-book of the Kamnits (Kamenets) Burial Society,” the 1798/99 Hebrew document, a translation, with commentary, *Jews in Russia and Eastern Europe*, no. 1 (56) (2006), 107-130.
- “The Marketplace in Balta: Aspects of Economic and Cultural Life,” *East European Jewish Affairs*, vol. 37, no. 3 (2007): 277-298.
- “Ukrainian literature,” *The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe* (New Haven: Yale University Press, 2008), 2: 1937-1940.
- “Славянско-еврейские контакты в области практической магии и народной медицины”, дві статті у Израэль Бартал (ред.), *История евреев России* в 3-х т. (Jerusalem: Zalman Shazar, 2008), 453-475. Російською та івритом.
- “Мошко Имперский,” *Ab Imperio*, no. 1 (2009): 115-148.
- “An Unlikely Alliance: the 1907 Ukrainian-Jewish electoral coalition,” in *Nations and Nationalism*, vol. 15, no. 3 (July, 2009), 483-505 (co-authored with Joshua Shanes).
- “Належати до тих, кого вбивають’...: внутрішній вибір Леоніда Первомайського,” *Judaica Ucrainica* (Kyiv), vol. 1 (2012), 317-405.